

عوامل اجتماعی مؤثر بر فساد اداری در سازمانهای
دولتی شهرستان سنندج

The Effective Factors of Curroption in
Governmental Organizations of Sanandaj
City

Behzad khedri,¹ Abdollah Mohammadzadeh
aghdam,² Farideh Sadat Momeni Masoleh³

بهزاد خدري*، عبدالله محمدزاده**،
فریده سادات مومنی ماسوله***

Introduction: Corruption, as a social harm in all society caused to decrease economic growth, increase class gap and poverty, decline of social capital and reduce the legitimacy of the government. On the other hand combating corruption could play an important role in the optimal allocation of resources, increasing investment, employment and general well-being, and increases people's trust to the government. The lack of administrative health or corruption as a major threat to economic stability can be an obstacle to develop and progress the economic growth in any society and it has undesirable effects on the economic development particularly in open economies. On the other hand misdirection of talent, potential and actual human resources to incorrect activities for achieving easy incomes pull the country into recession in all dimensions. The aim of this study is to investigate the social factors which cause to the corruption in state organizations and after that will present the best ways to prevent these injury.

مقدمه: فساد اداری، به عنوان یک آسیب اجتماعی باعث کاهش رشد و توسعه اقتصادی، افزایش شکاف طبقاتی و فقر، افول سرمایه اجتماعی و کاهش مشروعیت دولت می شود. هدف از این پژوهش بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر بروز فساد اداری در دستگاههای دولتی است.

روش: پژوهش حاضر با روش پیمایش در بین کارمندان و مدیران سازمانهای اداری شهرستان سنندج صورت گرفته است. از آنجایی که تعداد کارمندان ادارات این شهرستان ۲۸۹۳ نفر می باشند، با استفاده از فرمول کوکران ۲۸۸ انتخاب شدند. لازم به ذکر است که اعتبار پرسشنامه با روش اعتبار محتوی (نظرات متخصصان) برآورد شده است. ابزار تحقیق پرسشنامه خودساخته محقق بوده که پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ (۰/۸۳) تایید شده است. لازم به ذکر است که اعتبار پرسشنامه با روش اعتبار محتوی (نظرات متخصصان) برآورد شده است.

یافته ها: یافته های توصیفی به دست آمده نشان می دهد، میانگین فساد اداری ۲۲/۳۰ بوده که در سطح پایینی است. آنچه که در بخش توصیفی از اهمیت به سزایی برخوردار است، میانگین کیفیت زندگی کاری بوده که در سطح پایینی است و اغلب مدیران و کارکنان ابراز نارضایتی نموده اند (۹/۳۳).

1. Ph.D student in Social work,
<behzad.khedri@gmail.com>
2. M.A student in Social work
3. M.A student in Sociology

- * دانشجوی دکتری مددکاری اجتماعی، دانشگاه علامه
طباطبایی، (نویسنده مسئول) <behzad.khedri@gmail.com>
** دانشجوی کارشناسی ارشد مددکاری اجتماعی، دانشگاه
علامه طباطبایی
*** دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه شناسی، دانشگاه شاهد

Method: This research is done by survey method among employees and managers of city of Sanandaj. The total number of employees of the city are 2893 and 288 employees were selected by using Cochran formula. It should be noted that the validity of the questionnaire with content validity method (expert opinions) is estimated. As well as survey instrument was a researcher-designed questionnaire that its reliability through Cronbach's alpha (0.83) has been confirmed.

Findings: The descriptive findings was obtained from research showed the average of corruption is 22.30 which is in low-level. What is important in the descriptive part is the average quality of working life, which is at a low level and often managers and employees have expressed dissatisfaction. Average monitoring and control in organizations was (23.41) and the average of religious beliefs has been at a high level of (25.72). As well as the average of organizational commitment to the office was at a moderate level of (16.31). There is direct relation between education, religious beliefs and values, weak organizational culture, relationships and quality of life with corruption. As well as surveillance and social control is inversely related to corruption. Regression analysis also showed that 37% of the dependent variable explained by the independent variables. Multiple correlation coefficient is calculated at 0.61 which indicates that the six variables from the theoretical framework in this study are simultaneous correlated with corruption by 61 percent. Also explained variance in Table is 0.37 which means 37 percent of corruption in the organization is clarified through above variables and the remaining 63% is affected by other factors, which are outside of this study.

میانگین نظارت و کنترل در سازمانها (۲۳/۴۱) و میانگین باورهای دینی در سطح بالا بوده است (۲۵/۷۲). همچنین مشخص شد که میانگین تعهد سازمانی کارکنان نسبت به سازمان در سطح متوسطی است (۱۶/۳۱). بین تحصیلات، باورها و ارزشهای دینی، ضعف فرهنگ سازمانی، روابط خویشاوندی و کیفیت زندگی کاری با فساد اداری رابطه مستقیم وجود دارد. همچنین نظارت و کنترل اجتماعی با فساد اداری رابطه معکوس دارد. نتایج رگرسیون چند متغیره نیز نشان داد که ۳۷٪ از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل تبیین شده است.

بحث: فرهنگ سازمانی نقشی مؤثر در پیش‌بینی فساد اداری در سازمانهای دولتی دارد، به نظر می‌رسد که تأثیر روابط خویشاوندی و ضعف در اعتقاد به باورها و ارزشها و همچنین فقدان نظارت و کنترل مؤثر و کارآمد، نتیجه فقدان یک فرهنگ سازمانی منسجم باشد، علاوه بر آن با افزایش سطوح کیفیت زندگی می‌توان، میزان فساد اداری در سازمانها را به حداقل رساند. همچنین بهبود و افزایش پاسخگویی به ارباب رجوع و تقویت نهادهای نظارتی جامعه مدنی در قبال تصمیمات، از مهم‌ترین راهکارهای ارائه شده جهت پیشگیری از فساد اداری است. با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش و با الهام از نظریه کارکردگرایی ساختاری پارسونز، برای هر یک از متغیرهای این پژوهش در چارچوب خرده نظامهای اجتماعی مطرح شده توسط پارسونز در سیستم اجتماعی بزرگتر راهکارهای مقابله با فساد اداری، طراحی می‌شوند.

کلید واژه‌ها: ارزشهای دینی، روابط خویشاوندی،

فرهنگ سازمانی، فساد اداری

تاریخ دریافت: ۹۳/۹/۱

تاریخ پذیرش: ۹۴/۰۷/۰۱

مقدمه

Discussion: Organizational culture plays an effective role in predicting corruption in government agencies, It seems that the influence of kinship and weaknesses in beliefs and values as well as the lack of effective monitoring and control result in the lack of a coherent organizational culture. In addition as levels of quality of life increased the level of corruption in organizations minimize. As well as enhancing accountability to clients - strengthen the institutions of civil society oversight the government decisions - measures to raise public awareness to the organizations performance are the best solutions to prevent corruption. Finally, in this study we can conclude that the integrated model of the vote theorists to evaluate affecting social factors of corruption showed its efficiency. According to the results of the research and inspired by the theory of structural functionalism Parsons, we are going to propose a theoretical model to deal with corruption that is a strong point and new finding of this research. On the other hand, increased corruption is a serious impediment to development in various aspects (economic, human and even political) which is consider in both domestic and international development levels.

But it should be noted that the effective eradication of corruption requires use of a comprehensive strategies that able to generating deep amendment to the broad areas of economic, political, legal and social community. Finally, elimination or reducing corruption in the administrative system require to a fundamental and comprehensive programs that affecting on

فساد اداری یک پدیده جهانی است که در همه کشورها وجود دارد، اما براساس شواهد، کشورهای فقیر را بیش از سایرین مورد آسیب قرار می‌دهد، رشد اقتصادی را سرکوب می‌کند و بودجه‌های مورد نیاز برای آموزش، بهداشت و سایر خدمات عمومی را از مسیر خود منحرف می‌سازد. براساس آمار بانک جهانی (۲۰۰۷)، سالانه و به‌طور تقریبی بالغ بر یک تریلیون دلار امریکا از طریق رشوه رد و بدل می‌شود. همچنین میان فساد اداری و توسعه، رابطه معکوسی برقرار است، به نحوی می‌توان گفت فساد، هزینه‌های توسعه را افزایش می‌دهد. هریک از شاخصهای توسعه انسانی، اجتماعی و اقتصادی، همبستگی کاملاً معناداری با میزان فساد نشان می‌دهند. در واقع فساد اداری از پدیده‌هایی است که متأسفانه نموده‌های آن در کشور ما نیز دیده می‌شود. بنا بر تحقیقات بین‌المللی انجام شده توسط مارو (۲۰۰۲)، نظام اداری ایران از فساد رنج می‌برد. براساس گزارش سال ۲۰۰۳ سازمان شفافیت بین‌الملل، از لحاظ فساد اداری، ایران در بین ۱۳۳ کشور، رتبه ۷۸، در سال ۲۰۰۴ در بین ۱۴۷ کشور رتبه ۸۷ و در سال ۲۰۰۵ در بین ۱۵۹ کشور جهان، رتبه ۸۸ و نمره ۲/۹ از ۱۰ را کسب کرد. در سال ۲۰۰۷، ایران دارای شاخص عددی ۱۳۱ و نمره ۲/۵ از ۱۰ بوده است.

the general culture of society and its dimensions such as organizational culture (as a phenomenon that directly is affected by society culture), corruption prevention would be consider as target which is more appropriate than punitive procedures to fight it. Organizational culture has varied functions and it could be a factor of control the behavior staff by introducing the model of suitable behavior to the staff. Also, it can lead to establish the optimal way to encourage employee behaviors. Moreover, it could create the kind of commitment and sense of responsibility for the collective interests that this benefits is more than one's personal interests which its outcome reduces the traces of corruption at all levels of society.

Key words: Corruption, Kinship relations, Organizational culture

در سال ۲۰۰۹ در بین ۱۸۰ کشور جهان رتبه کشورمان به رقم ۱۶۸ رسید. بر همین اساس، پرداختن به تبیین و چرایی این مسأله و ارائه راه کارهای مناسب برای برون رفت از این معضل اساسی از اهمیت و ضرورت اساسی برخوردار است. در دنیای کنونی مقابله با فساد اداری می تواند نقش به سزایی در تخصیص مطلوب منابع، افزایش سرمایه گذاری، اشتغال و رفاه عمومی داشته باشد و موجب استحکام پایه های حکومت شده و اعتماد مردم به دولت را افزایش می دهد.

نتایج تحقیقات نشان داده است که عواملی مثل نارضایتی شغلی، نیازهای مادی، احساس تبعیض در اداره ها و عوامل مرتبط با کیفیت زندگی کاری و بهداشت روانی محیط کار بر فساد تأثیرگذار است (حسینی و همکاران، ۱۳۸۰). همچنین اشاره به این نکته که منابع انسانی اساس ثروت واقعی یک سازمان را تشکیل می دهد و توجه به کارکنان یکی از ابزارهای مؤثر برای افزایش بهره وری کارکنان و استفاده بهینه از ظرفیتها و تواناییهای فردی و گروهی آنها در راستای اهداف سازمانی است، حائز اهمیت است. شیوع فساد در جامعه مسیر بسیاری از پیشرفتهای اجتماعی و ملی را بسته و هزینه های هنگفتی را بر دوش کشور و در نهایت مردم می گذارد. یکی از مهم ترین این هزینه ها در سطح کلان، افزایش فاصله طبقاتی میان غنی و فقیر است که پیامد آن احساس وجود نداشتن عدالت اجتماعی در نگرشها و اذهان توده مردم است که در نتیجه آن اعتقاد به نظام اجتماعی کاهش می یابد و